

Munkára szövetkeznek

Még az idén ötven önfenntartó szociális szervezet alakulhat állami segítséggel

Népszabadság • [Kiss Melinda Katalin](#) • 2007. augusztus 7.

Kép: Marabu
© Népszabadság Rt.

Bár az idén már alakulhatnak szociális szövetkezetek, egyelőre mintha észrevétlen lenne a lehetőség. Az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány segíti az indulást - a programot a munkaügyi tárca 945 millió forinttal támogatja.

Magyarországon egy sor magánóvoda, családi napközi köszönheti létét az állami szociális ellátórendszer hiányosságainak. Igaz, kialakításuk és üzemeltetésük nem kevés jogi huzavonával, időrabló engedélyeztetési eljárással jár. Olaszországban ezt már évek óta egyszerűbben oldják meg: ha nem sikerül a gyerekeknek helyet találni az óvodákban, összeáll hét-nyolc, nagyjából azonos korú gyereket nevelő család, és az egyik anyuka - bizonyos feltételekkel - vállalja, hogy saját otthonában gondoskodik a többiekéről is, amíg a szülők dolgoznak. Erre másutt is bevált megoldás a szociális szövetkezet alapítása.

Ezeket a szövetkezeteket gyakorta vonják be az idősek gondozásába is, ami szintén többszörös haszonnal jár: a szövetkezetek tagjai - az önkormányzatok támogatásával - a nyugdíjasoknak bevásárolnak, kitararítanak és más kisebb munkákat is elvégeznek, megspórolva a helyhatóságnak a nyugdíjasotthonok fenntartási költségeit, másrészt a fiataloknak is munkát adnak. A szövetkezetek általában addig kapnak anyagi támogatást működésükhöz, amíg önellátók nem lesznek. Japánban az állami tulajdonú épületek takarítását bízták a tartósan munka nélkül élőkől álló szociális szövetkezetekre. Ezek pár év alatt önfenntartókká váltak, és az állami intézmények mellett máshonnan is szereztek megbízásokat.

Nálunk a szociális szövetkezetek a többi között közmunkaprogramokban, közhasznú és közcélú munkákban, illetve a szociális földmunkaprogramban is részt vehetnek majd. Utóbbi esetben a földprogram mintegy inkubátorként funkcionálhat a szövetkezet számára, egészen addig, amíg annyira meg nem erősödik, hogy fokozatosan kikerüljön a szabadpiacra. Termelésre, értékesítésre, közösségi tevékenység lehetőségének megteremtésére egyaránt lehet szövetkezetet alapítani. A szervezetek később bővíthetik is tevékenységüket, sőt szövetkezeti szövetségekhez is csatlakozhatnak. A tagok a döntéshozatalban, a végrehajtás ellenőrzésében is részt vesznek.

A szövetkezetalapítást a többi között adókedvezményekkel ösztönözné az állam. Például azzal, hogy az adóévben képzett közösségi alap 6,5 százaléka adókedvezményként illeti meg a szövetkezeteket, ami az állami támogatások igénybevételekor csekély összegű támogatásnak minősülne.

Az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány és a munkaügyi tárca áprilisban kötött megállapodása értelmében a következő öt évben 945 millió forint áll az alapítvány rendelkezésére, amelyből a szociális szövetkezetek alapítását és működését támogathatja. A program végére szeretnék elérni, hogy legalább ötven önfenntartóvá váló szövetkezet jöjjön létre.

Mivel egyelőre teljesen ismeretlen ez a szövetkezettípus, elsőként a majdani szövetkezőket segítő tanácsadók és mentorok képzésére koncentrál az OFA. A tanácsadók képzése augusztusban, a mentoroké pedig szeptemberben kezdődik, és decemberben ér véget. Az első, kifejezetten a szövetkezetalapítást támogató, többfordulós pályázatot várhatóan augusztusban hirdetik meg, ebben pedig már a frissen kiképzett tanácsadók közreműködésére is számítanak. Az első szövetkezetek alakítására jövő februártól számít az OFA.

Szövetkezetet természetes személyek legkevesebb hétfős csoportjai alapíthatnak. Az OFA felhívása szerint azok a szövetkezetek pályázhatnak az indulás támogatására - egy vázlatos projektterv beadásával -, amelyek legalább három hónapja regisztrált álláskeresőket foglalkoztatnak majd. Az ennek alapján kiválasztott csoportok projekttervezési és pályázatírói képzésen vehetnek részt, és számíthatnak a tanácsadói hálózat segítségére is a részletes projekttervek megírásában.

A második fordulóban ezek közül választják ki azokat, amelyek megalakulásához, személyi és működési költségeihez hozzájárul az OFA. Emellett támogatás igényelhető még az üzleti terv elkészítéséhez, projektek kidolgozásához, beruházásokhoz, termék- vagy szolgáltatásfejlesztéshez is. Jövőre mintegy 250 millió forintot szánnak a program megvalósítására.

Szövetkezet alakítására 2007-2009 között félévente hirdetnek majd kétfordulós pályázatokat. A megalakult szervezetek három évig évente csökkenő mértékű működési támogatásra is számíthatnak. Ennek feltétele az előző szakasz eredményessége, valamint a következő évi munkaterv és költségvetés vizsgálata lesz.

A szociális szövetkezetnek nálunk egyáltalán nincs hagyománya. Az alapítás jogi hátterét tavaly ősszel teremtette meg a szövetkezeti törvény, de a lehetőség jórészt észrevétlen maradt. Ezek a szervezetek tevékenységük során elsősorban a társadalom leszakadó rétegei helyzetének javítására töreksenek. Olyan szükségletek kielégítésére alakulnak, amelyekre a piac és a civil szektor nehezen talál megoldást. A szövetkezés által a helyi erőforrások jobban kihasználhatók, és a hátrányos helyzetű családok is könnyebben juthatnak munkához. A szociális szövetkezet általános célja, hogy tagjai gazdasági, kulturális, oktatási, szociális vagy egészségügyi szükségleteinek kielégítése mellett a munka nélküli vagy szociálisan hátrányos helyzetű tagoknak munkalehetőséget teremtsen, és közösségi alapjából elősegítse szociális helyzetük javítását. Ez nem jelenti azt, hogy csak álláskereső vagy egyéb módon hátrányos helyzetben élők léphetnek be a szövetkezetbe - amelyet az önszerveződő jelleg biztosítása végett csak magánszemélyek alapíthatnak. A szövetkezet valamennyi tagja köteles személyesen közreműködni a szervezet tevékenységében. Egy kormányrendelet szerint a szövetkezet által szervezett munkavégzésben a tagok munkaviszony, megbízási vagy

vállalkozói jogviszony keretében, alkalmi munkavállalói könyvvel, valamint önkéntesként és intézményi foglalkoztatás keretében vehetnek részt. A szociális szövetkezet is köteles adózott eredményéből közösségi alapot létrehozni, amelyet az alapszabályban meghatározott mértékben a tagok, illetve hozzátartozóik támogatására kell fordítani. A tagokat megillető részjegyek az adózott eredményből való részesedést biztosítják, kivéve a közhasznú szociális szövetkezeteknél, mivel utóbbiak eredményüket csak közhasznú céljaik megvalósítására fordíthatják.